

III. Z ŻYCIA NAUKOWEGO

DOI: 10.17951/et.2021.33.369

Lauren Sadow

Macquarie University, Sydney, Australia

ORCID: 0000-0001-5221-8237

e-mail: lauren.sadow@mq.edu.au

Kerry Mullan

RMIT University, Melbourne, Australia

ORCID: 0000-0002-9078-0383

e-mail: kerry.mullan@rmit.edu.au

Pamięci Berta Peetersa (1960–2021)

A Tribute to Bert Peeters (1960–2021)

Bert Peeters był wyjątkowym uczonym i kolegą, który opuścił nas przedwcześnie 22 lutego 2021 roku z powodu raka mózgu. Życie i twórczość Berta były przepojone pasją do lingwistyki francuskiej, semantyki, kultury, etnolingwistyki stosowanej i pedagogiki językowej. Na długo pozostanie w naszej pamięci jako ktoś, kto posiadał umiejętność łączenia tych dziedzin i udostępniania europejskim naukowcom badań nad naturalnym metajęzykiem semantycznym (NSM).

Bert urodził się w Aarschot w Belgii w 1960 roku jako syn Jos i Christiane Peeters-Renwart. Christiane była nauczycielką w szkole podstawowej, a Jos był właścicielem sklepu z alkoholem i tytoniem. Bert i jego siostra Els wychowywali się w Belgii. Miłość Berta do języków narodziła się wcześniej. W szkole podstawowej i średniej nie znosił nauk ścisłych – chemii, fizyki i geografii, ale lubił francuski. Poszedł na uniwersytet z powodu wielkiej miłości do literatury. Na uniwersytecie kontynuował naukę języka francuskiego i studiował język włoski, a następnie zajął się gramatyką historyczną i językoznawstwem. W 1981 roku Bert poznał swoją żonę Moninę, ożenił się 23 lipca 1984 roku.

Po ukończeniu studiów licencjackich Bert Peeters uczył języka francuskiego w liceach i szkołach wieczorowych, zanim zaoferowano mu stypendium umożliwiające rozpoczęcie doktoratu w Australii w 1987 roku na Wydziale Lingwistyki w Australian National University w Canberze. Niecałe dwa lata później, w 1989 roku, uzyskał stopień doktora za pracę pt. *Commencement, Continuation, Cessation:*

A conceptual analysis of a set of English and French verbs from an axiological point of view. Jego promotor, prof. Anna Wierzbicka, stała się jego bliską przyjaciółką. Wraz z nią Bert rozwinął badania nad NSM i stał się jednym z czołowych badaczy tej problematyki i zbudowanego zespołu. Bliska współpraca i przyjaźń Berta z prof. Wierzbicką trwała przez całe jego życie.

Po uzyskaniu doktoratu przez 18 lat pracował na Uniwersytecie Tasmańskim, najpierw jako wykładowca, a potem starszy wykładowca. W tym czasie pełnił szereg funkcji administracyjnych, w tym między innymi prodziekana Wydziału Humanistycznego, dyrektora i wicedyrektora instytutu. W 2007 roku objął stanowisko starszego wykładowcy na Wydziale Filologii Francuskiej na Uniwersytecie Macquarie w Sydney, gdzie otrzymał awans na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W latach 2007–2008 był współdyrektorem konsorcjum IUEU (Innovative Universities European Union Centre). Po opuszczeniu Uniwersytetu Macquarie w 2014 roku wrócił do Canberry i ANU jako honorowy profesor nadzwyczajny. W uznaniu wielu zasług Bert zajmował również honorowe stanowiska na Uniwersytecie Griffith (Brisbane, Australia) i Universiteit Antwerpen (Belgia).

Bert zawsze łączył zainteresowanie wielkimi projektami z dbałością o szczegóły; jego prace miały charakter interdyscyplinarny, zróżnicowany i zakładały szerokie współdziałanie. Odwiedził wiele uniwersytetów za granicą, w tym ostatnio w 2019 roku kilka miesięcy spędził w Rosji na Uniwersytecie Nowosybirskim, inspirując tamtejszych uczonych do podjęcia badań wg założeń NSM. Miał bliskie i serdeczne kontakty z badaczami na wielu innych uczelniach, w tym z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Związki te sprzyjały powstaniu wielu jego najbardziej znanych publikacji.

Napisał kilka monografii, ale wolał prezentować prace innych poprzez redagowanie i współredagowanie książek z kolegami. Te ostatnie to *Cross-culturally speaking, speaking cross-culturally*, współredagowane przez Kerry Mullan i Christine Béal w roku 2013, opublikowane przez Cambridge Scholars Publishing, a w 2009 roku *Tu ou vous: L'embaras du choix*, współredagowane z Nathalie Ramière i wydane przez Lambert-Lucas. Ostatnio zredagował *Heart- and soul-like constructs across languages, cultures, and epochs*, opublikowane przez Routledge w 2019 roku. Jako redaktor był mentorem wielu początkujących i średnio zaawansowanych badaczy dzięki specjalnemu łączeniu logiki, humoru i miłości do słów. W sumie zredagował kilkanaście książek i specjalnych numerów czasopism oraz napisał ponad 30 rozdziałów w książkach, prawie 60 artykułów w czasopismach, prawie 100 recenzji książek oraz szereg innych prac. Jego lista publikacji liczy 12 stron, a ich tytuły są często dowcipne i zaskakujące.

Autorki tego wspomnienia same znalazły się wśród współredaktorów 3-tomowej publikacji na cześć kolegi i przyjaciela, profesora Cliffa Goddarda (Peeters, Mullan, Sadow, red., 2020, *Studies in ethnopragmatics, cultural semantics, and intercultural communication*, Springer). Profesor Goddard odegrał kluczową rolę w życiu zawodowym i osobistym Berta dzięki wspólnym zainteresowaniom etnolingwistyką i etnopragmatyką.

Innym niedawnym projektem, którym Bert się pasjonował, była jego współpraca z profesorem Marią Giulią Marini (STUD we Włoszech) nad tworzeniem możliwych

do przetłumaczenia i dostępnych form medycyny narracyjnej (Peeters, Marini 2018, *Narrative medicine across languages and cultures: using Minimal English for increased comparability of patients' narratives*, w książce pod redakcją Cliffa Goddarda pt. *Minimal English for a global world: Improved communication using fewer words*, Cham: Palgrave Macmillan). Projekt ten obejmował wszystkie kwestie, które dla Berta były ważne – nie tylko gromadził naukowców z dobrymi pomysłami, ale także stanowił przykład zastosowania badań akademickich do służby szerszej społeczności.

W 1980 roku Bert opublikował gramatykę historyczną języka francuskiego, a przed uzyskaniem doktoratu miał już w dorobku liczne publikacje. Jego prace dotyczyły tematyki języka i kultury w ramach „etnolingwistyki stosowanej”, jak w artykułach z 2015 r.: *Language, culture and values: towards an ethnolinguistics based on abduction and salience* w lubelskiej „Etnolingwistyce” 27 oraz *Language and cultural values: adventures in applied ethnolinguistics* w „International Journal of Language and Culture”. Generalnie badał trzy języki: angielski, francuski i niderlandzki, a jego prace zostały również przetłumaczone na język rosyjski, np. artykuł *Applied ethnolinguistics is cultural linguistics, but is it cultural linguistics?* z „International Journal of Language and Culture” opublikowano w „Żanrach reči” w 2017 roku.

Zasługi Berta dla nauki światowej obejmują nie tylko publikacje, ale też działalność jako członka w komitetach redakcyjnych / radach naukowych 13 czasopism naukowych i serii książek, takich jak *Journal of French Language Studies* (od 2006 i redaktor recenzji książek od 2013), *La linguistique* (od 2007), *Revue de sémantique et pragmatique* (od 1997), *Žanry reči* (od 2013) oraz *Sounds – Meaning – Communication* (seria książkowa, Peter Lang; od 2015). W społeczności NSM jedną z jego największych zasług było tworzenie i nadzorowanie bibliograficznej bazy danych nsm-approach.net (<https://nsm-approach.net>; od 2017). Jako aktywny orędownik tej społeczności, Bert założył i zarządzał listami mailingowymi, aby łączyć ludzi w obu swoich głównych obszarach badawczych – w zakresie językoznawstwa francuskiego i NSM. (Obie listy mailingowe zostały przejęte przez autorki tego szkicu i będą kontynuowane).

W grudniu 2019 roku u Berta zdiagnozowano raka mózgu. Z właściwą sobie siłą i determinacją przeszedł dwie serie operacji, radioterapii i chemioterapii. Pozostawił ukochaną żonę, matkę i siostrę. Badania Berta Peetersa będą kontynuowane i nie zostaną zapomniane. Życie i praca Berta będą inspiracją dla wielu kolegów na każdym kontynencie. Wszystkim im będzie go bardzo brakować.

